

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

9. lipnja 2016. *

(Tekst ispravljen rješenjem od 7. rujna 2016.)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Intelektualno i industrijsko vlasništvo – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 5. stavak 2. točka (b) – Pravo reproduciranja – Iznimke i ograničenja – Privatno reproduciranje – Pravična naknada – Financiranje na teret općeg državnog proračuna – Dopuštenost – Pretpostavke“

U predmetu C-470/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska), odlukom od 10. rujna 2014., koju je Sud zaprimio 14. listopada 2014., u postupku

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA),

Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA),

Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP)

protiv

Administración del Estado,

Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic),

uz sudjelovanje:

Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE),

Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO),

Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI),

Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE),

Sociedad General de Autores y Editores (SGAE),

* Jezik postupka: španjolski

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: J. Malenovský (izvjestitelj), u svojstvu predsjednika vijeća, M. Safjan, A. Prechal, S. Rodin i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: M. Ferreira, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 1. listopada 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA) i Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP), J. Suárez Lozano, *abogado*,
 - za Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic), A. González García i D. Sarmiento Ramirez-Escudero, *abogados*,
 - za Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE), J. Montes Relazón, *abogado*,
 - za Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO), S. Vázquez Senin, *procurador*, uz asistenciju I. Aramburu Muñoz i J. de Fuentes Bardají, *abogados*,
 - za Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE) i Sociedad General de Autores y Editores (SGAE), J. Marín López i R. Blanco Martínez, *abogados*,
 - za španjolsku vladu, M. Sampol Pucurull, u svojstvu agenta,
 - za vladu Helenske Republike, A. Magrippi i S. Charitaki, u svojstvu agenata,
 - za francusku vladu, D. Colas i D. Segoin, u svojstvu agenata,
 - (kako je ispravljeno rješenjem od 7. rujna 2016.) za finsku vladu, J. Heliskoski, u svojstvu agenta,
 - za norvešku vladu, E. Leonhardsen i M. Schei, u svojstvu agenata,
 - za Europsku komisiju, É. Gippini Fournier i J. Samnadda, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 19. siječnja 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).

- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između, s jedne strane, Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA) i Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP) te, s druge strane, Administración del Estado (državna uprava, Španjolska) i Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic) u vezi s nacionalnim propisom o sustavu pravične naknade za privatno reproduciranje koja se financira iz općeg državnog proračuna.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 4., 9., 31., 35. i 38. Direktive 2001/29 glase:

„(4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. Time će se zajamčiti zapošljavanje i potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.

[...]

(9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. Intelektualno vlasništvo je stoga priznato kao sastavni dio vlasništva.

[...]

(31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. Postojeće iznimke i ograničenja prava, što su ih odredile države članice, moraju se ponovno procijeniti s obzirom na novo elektroničko okruženje. Postojeće razlike u iznimkama i ograničenjima određenih zabranjenih radnji imaju izravan negativan utjecaj na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u području autorskog prava i srodnih prava. Takve bi razlike mogle postati i izraženije s obzirom na daljnji razvoj prekograničnog iskorištavanja djela i prekograničnih radnji. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, takve bi se iznimke i takva ograničenja trebala ujednačenije definirati. Stupanj njihova usklađivanja trebao bi se temeljiti na njihovu utjecaju na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

[...]

(35) U određenim slučajevima iznimaka ili ograničenja, nositelji prava trebali bi dobiti pravičnu naknadu koja bi im na odgovarajući način nadoknadila uporabu njihovih zaštićenih djela ili drugih predmeta zaštite. Pri određivanju oblika, detaljnih rješenja i moguće visine takve primjerene naknade, trebalo bi uzeti u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja. [...]

[...]

(38) Državama članicama treba biti dopušteno da predvide iznimku ili ograničenje prava reproduciranja za određene tipove reproduciranja audio, vizualnog i audiovizualnog materijala za privatnu uporabu, uz pravičnu naknadu. To može uključivati uvođenje ili produljenje primjene sustava naknade za naknađivanje štete nositelju prava. [...]"

4 Članak 2. te direktive, naslovljen „Pravo reproduciranja”, određuje među ostalim:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

(a) autorima, njihovih djela;

(b) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;

[...]"

5 Članak 5. navedene direktive, naslovljen „Iznimke i ograničenja”, propisuje, među ostalim, u stavku 2.:

„Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava reproduciranja predviđenog člankom 2. u sljedećim slučajevima:

[...]

(b) u odnosu na reproduciranje na bilo koji medij koje je učinila fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna, uz uvjet da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu, pri čemu se uzima u obzir primjena ili neprimjena tehničkih mjera iz članka 6. na djelo ili na drugi predmet zaštite;

[...]"

Španjolsko pravo

6 Real Decreto-Ley 20/2011 sobre medidas urgentes en materia presupuestaria, tributaria y financiera para la corrección del déficit público (Kraljevska zakonodavna uredba 20/2011 o hitnim proračunskim, poreznim i financijskim mjerama za nadoknadu javnog deficita) od 30. prosinca 2011. (BOE br. 315 od 31. prosinca 2011., str. 146574.) sadržava dodatnu desetbu odredbu naslovljenu „Izmjena sustava pravične naknade za privatno reproduciranje” (u daljnjem tekstu: dodatna deseta odredba) koja, među ostalim, propisuje:

„1. Ukida se pravična naknada za privatno reproduciranje iz članka 25. [Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (kodificirani tekst Zakona o intelektualnom vlasništvu)], koji je odobren [Real Decreto Legislativo 1/1996 (Kraljevska zakonodavna uredba 1/1996)] od 12. travnja 1996., a čije su granice utvrđene u članku 31. stavku 2. tog zakona.

2. Vlada propisom utvrđuje postupak kojim se primateljima plaća pravična naknada koja se financira iz općeg državnog proračuna.

[...]"

- 7 Real Decreto 1657/2012 que regula el procedimiento para el pago de la compensación por copia privada con cargo a los Presupuestos Generales del Estado (Kraljevska uredba 1657/2012 o postupku plaćanja naknade za privatno reproduciranje koja se financira iz općeg državnog proračuna) od 7. prosinca 2012. (BOE br. 295. od 8. prosinca 2012., str. 84141.) provodi tu dodatnu desetu odredbu.
- 8 Članak 1. te kraljevske uredbe, naslovljen „Predmet”, određuje:
- „Ova kraljevska uredba uređuje:
- (a) postupak i objektivne kriterije za utvrđivanje godišnjeg iznosa pravične naknade za privatno reproduciranje na temelju prouzročene štete;
- (b) postupak obračuna i plaćanja korisnicima pravične naknade za privatno reproduciranje koja se financira iz općeg državnog proračuna.”
- 9 Članak 3. navedene kraljevske uredbe, naslovljen „Iznos naknade”, propisuje, među ostalim, u stavku 1.:
- „Primjeren iznos za naknadu štete nanosene nositeljima prava na reproduciranje zbog uvođenja iznimke privatnog reproduciranja utvrđene u članku 31. kodificiranog teksta Zakona o intelektualnom vlasništvu, odobrenog Kraljevskom zakonodavnom uredbom 1/1996 od 12. travnja 1996., određuje se u proračunskim granicama ustanovljenima za svaku proračunsku godinu odlukom ministra obrazovanja, kulture i sporta, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 4.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 10 Tužitelji u glavnom postupku su društva za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva koja su ovlaštena ubirati pravičnu naknadu namijenjenu nositeljima prava za slučaj privatnog reproduciranja njihovih djela ili predmeta zaštite.
- 11 Oni su 7. veljače 2013. podnijeli tužbu za poništenje Kraljevske uredbe 1657/2012 pred Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska), koji je zasjedao u sastavu za odlučivanje o upravnim sporovima.
- 12 Taj je sud zatim odobrio društvima Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE), Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO) kao i Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE) i Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) sudjelovanje u postupku. Neka od tih drugih društava za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva su i sama podnijela tužbe protiv Kraljevske uredbe 1657/2012.
- 13 U potporu svojim zahtjevima tužitelji u glavnom postupku ističu da je Kraljevska uredba 1657/2012 u dva pogleda nespojiva s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29. Kao prvo, oni u biti ističu da ta potonja odredba zahtijeva da pravičnu naknadu koja se nositeljima prava dodjeljuje u slučaju privatnog reproduciranja barem u konačnici snose fizičke osobe koje su prouzročile štetu koju takvo reproduciranje uzrokuje njihovu isključivom pravu reproduciranja, dok je uređenjem koje uvodi deseta dodatna odredba i Kraljevska uredba 1657/2012 ta naknada određena na teret općeg državnog proračuna i prema tome svih poreznih obveznika. Kao drugo, oni ističu da taj propis ne osigurava pravičnost navedene naknade.
- 14 Tuženici u glavnom postupku navode da se članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29 ne protivi uređenje u državi članici kao što je to ono uspostavljeno desetom dodatnom uredbom i Kraljevskom uredbom 1657/2012.

- 15 Nakon što je sud koji je uputio zahtjev podsjetio na kontekst koji je naveo španjolske vlasti da uređenje u obliku digitalne naknade koje je bilo na snazi sve do 2011. zamijene sa sustavom pravične naknade za privatno reproduciranje koja se financira iz općeg državnog proračuna, on ponajprije navodi da u skladu s načelom univerzalnosti proračunskih prihoda taj novi sustav, za razliku od prethodnog, financiraju svi španjolski porezni obveznici neovisno o tome mogu li ili ne mogu ostvarivati privatno reproduciranje. Nadalje, taj sud u biti postavlja pitanje mora li se Direktiva 2001/29 tumačiti na način da obvezuje države članice koje odaberu takav mehanizam da osiguraju, kao i u slučaju kada odaberu uspostavu naknade, da njezin trošak izravno ili neizravno snose samo osobe za koje se smatra da nanose štetu nositeljima prava jer ostvaruju ili imaju sposobnost ostvarivati privatno reproduciranje. U slučaju negativnog odgovora, taj sud postavlja pitanje bi li pravičnost te naknade osigurala činjenica da se za svaku proračunsku godinu predodredi iznos određen za plaćanje pravične naknade koja se plaća nositeljima prava.
- 16 U tim je okolnostima Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Je li članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29 sukladan sustav pravične naknade za privatno reproduciranje koja se, procijenjena na temelju stvarno uzrokovane štete, financira iz sredstava općeg državnog proračuna, pa stoga nije moguće zajamčiti da korisnici privatnih reproduciranja snose trošak navedene naknade?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, je li članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29 sukladna obveza da se ukupan iznos sredstava općeg državnog proračuna namijenjenih pravičnoj naknadi za privatno reproduciranje odredi unutar proračunskih ograničenja utvrđenih za svaku proračunsku godinu, iako se navedena naknada izračunava na temelju stvarno uzrokovane štete?”

O prethodnim pitanjima

- 17 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29 tumačiti na način da mu se protivi sustav pravične naknade za privatno reproduciranje, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, koji se financira iz općeg državnog proračuna pa stoga nije moguće zajamčiti da trošak te pravične naknade snose korisnici privatnih reproduciranja.
- 18 U tom pogledu treba navesti, kao prvo, da u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja isključivog prava reproduciranja predviđenog člankom 2. te direktive u odnosu na reproduciranje na bilo koji medij koje je ostvarila fizička osoba za privatnu uporabu i u svrhu koja nije ni izravno ni neizravno komercijalna, uz uvjet da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu, pri čemu se uzimaju u obzir tehničke mjere iz članka 6. navedene direktive (u daljnjem tekstu: iznimka privatnog reproduciranja).
- 19 Kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 35. i 38. Direktive 2001/29, ta odredba odražava volju zakonodavca Europske unije da uspostavi poseban sustav naknade koji se koristi kada postoji šteta nanosena nositeljima prava, koja u načelu stvara obvezu da im se „nadoknad[i]” ili „nakna[di] štet[a]” (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 41.).
- 20 Iz toga slijedi da kad države članice odluče u svoje nacionalno pravo uvesti iznimku privatnog reproduciranja, koja je predviđena navedenom odredbom, one su dužne propisati plaćanje pravične naknade u korist nositelja prava (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 30. i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 19.).

- 21 Osim toga, Sud je već naglasio da se ta odredba mora tumačiti na način da državama članicama koje provode iznimku privatnog reproduciranja nameće obvezu rezultata pa su one dužne u okviru svojih nadležnosti stvarno ubirati pravičnu naknadu namijenjenu za naknadu štete nositeljima prava jer bi u protivnom članak 5. stavak 2. točka (b) Direktive 2001/29 bio lišen korisnog učinka (vidjeti u tom smislu presude od 16. lipnja 2011., *Stichting de Thuiskopie*, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 34. kao i od 11. srpnja 2013., *Amazon.com International Sales i dr.*, C-521/11, EU:C:2013:515, t. 57.).
- 22 S obzirom na navedeno, u mjeri u kojoj je ta odredba samo fakultativna te ne utvrđuje detaljno različite elemente sustava pravične naknade koji uspostavlja, države članice raspolažu širokom marginom prosudbe za njihovo utvrđivanje u svojem nacionalnom pravu (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 37.; od 11. srpnja 2013., *Amazon.com International Sales i dr.*, C-521/11, EU:C:2013:515, t. 20., i od 5. ožujka 2015., *Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 20.).
- 23 Posebice, na državama je članicama utvrđivanje osoba koje su dužne platiti tu pravičnu naknadu, njezin oblik, detaljna rješenja i visinu, uz poštovanje Direktive 2001/29 i, općenitije, prava Unije (vidjeti u tom smislu presude od 16. lipnja 2011., *Stichting de Thuiskopie*, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 23.; od 11. srpnja 2013., *Amazon.com International Sales i dr.*, C-521/11, EU:C:2013:515, t. 21., i od 5. ožujka 2015., *Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 20.).
- 24 Uzimajući u obzir tu široku marginu prosudbe, te iako se sudska praksa navedena u točkama 19. do 23. ove presude razvila u kontekstu sustava pravične naknade financirane naknadom, ne može se smatrati da je članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29 načelno protivno to da države članice koje su odlučile uspostaviti iznimku privatnog reproduciranja odluče u tom okviru uvesti sustav pravične naknade koji se ne financira takvom naknadom nego iz njihova općeg proračuna.
- 25 Naime, pod uvjetom, s jedne strane, da takav alternativni sustav osigurava plaćanje pravične naknade u korist nositelja prava i, s druge strane, da njegova detaljna rješenja jamče njezino stvarno ubiranje, valja smatrati da je on načelno spojiv s bitnim ciljem Direktive 2001/29 koji se sastoji, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 4. i 9., u osiguranju visoke razine zaštite intelektualnog vlasništva i autorskih prava.
- 26 Kao drugo, iz uvodnih izjava 35. i 38. Direktive 2001/29 proizlazi da je cilj pravične naknade iz članka 5. stavka 2. točke (b) te direktive na odgovarajući način nadoknaditi nositeljima prava neovlaštenu uporabu njihovih zaštićenih djela ili drugih predmeta zaštite. Kod utvrđivanja iznosa te naknade potrebno je kao vrijedan kriterij osobito uzeti u obzir štetu koju trpi dotični nositelj prava zbog tih radnji reproduciranja (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2010., *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 39.).
- 27 Iz toga proizlazi da su osobe koje reproduciraju zaštićena djela ili druge predmete zaštite bez dobivanja prethodnog ovlaštenja dotičnih nositelja, i koje im time uzrokuju štetu, dužne u načelu nadoknaditi štetu financiranjem pravične naknade koja je u tu svrhu predviđena (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010. *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 45., i od 12. studenoga 2015., *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, t. 69.).
- 28 U tom pogledu Sud je pojasnio da nipošto nije nužno da su te osobe stvarno ostvarile privatna reproduciranja. Naime, ako su uređaji i mediji za reproduciranje stavljeni na njihovo raspolaganje, tada je to stavljanje na raspolaganje dostatno kako bi se opravdao njihov doprinos financiranju pravične naknade predviđene u korist nositelja prava (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 54. do 56. kao i od 5. ožujka 2015., *Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 24., 25. i 64.).

- 29 Doista, iz jasnog teksta članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 proizlazi da je iznimka privatnog reproduciranja zamišljena isključivo u korist fizičkih osoba koje ostvaruju ili koje imaju sposobnost ostvarivati reproduciranja zaštićenih djela ili drugih predmeta zaštite za privatnu uporabu u svrhe koje nisu ni izravno ni neizravno komercijalne (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 43. do 45. i 54. do 56. kao i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 22. do 25. i 64.).
- 30 Iz toga proizlazi da su pravne osobe, za razliku od fizičkih osoba koje su obuhvaćene iznimkom privatnog reproduciranja pod uvjetima koji su navedeni u Direktivi 2001/29, u svakom slučaju isključene od te iznimke pa nemaju pravo ostvarivati privatno reproduciranje ako ne dobiju prethodno ovlaštenje nositeljâ prava na dotičnim djelima ili predmetima.
- 31 U tom pogledu, Sud je već presudio da članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29 nije sukladna primjena naknade za privatno reproduciranje, među ostalim, u pogledu opreme, uređaja i medija za digitalno reproduciranje koje kupuju druge osobe osim fizičkih osoba, u svrhe koje očito nisu svojstvene privatnom reproduciranju (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 53. i od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 28.).
- 32 S obzirom na navedeno, takvom tumačenju članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29 ne protivi se to da pravne osobe, ovisno o slučaju, snose financiranje pravične naknade namijenjene nositeljima prava, kao protučinidbu za to privatno reproduciranje.
- 33 Tako je Sud priznao da s obzirom na praktične poteškoće koje mogu nastati kod provedbe takvog financiranja države članice mogu financirati tu pravičnu naknadu naknadom koja se, prije nego što su ostvarena privatna reproduciranja, nameće osobama koje raspolažu opremom, uređajima i medijima za reproduciranje i koje ih stavljaju na raspolaganje fizičkim osobama (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 46.; od 16. lipnja 2011., Stichting de ThuisKopie, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 27.; od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 24. kao i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 46.).
- 34 Naime, te obveznike ništa ne onemogućava da naknadu za privatno reproduciranje prenesu kroz cijenu stavljanja na raspolaganje navedene opreme, uređaja i medija za reproduciranje ili cijenu pružene usluge reproduciranja. Na taj način teret takve naknade u konačnici će snositi privatni korisnici koji plaćaju tu cijenu. U tim se okolnostima treba smatrati da je privatni korisnik, kojem su na raspolaganje stavljeni oprema, uređaji i mediji za reproduciranje ili koji koristi uslugu reproduciranja, „posredni obveznik” pravične naknade, odnosno njezin stvarni dužnik (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 48.).
- 35 Treba smatrati da je financiranje kao što je to navedeno u točki 33. ove presude u skladu s pravednom ravnotežom koju valja pronaći, prema uvodnoj izjavi 31. Direktive 2001/29, između interesa nositeljâ prava i interesa korisnikâ (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 49.; od 16. lipnja 2011., Stichting de ThuisKopie, C-462/09, EU:C:2011:397, t. 28. i 29. kao i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 53.).
- 36 Iz te sudske prakse proizlazi da u sadašnjem stanju prava Unije, iako države članice mogu uspostaviti sustav na temelju kojeg su pravne osobe pod određenim uvjetima obvezne plaćati naknadu za financiranje pravične naknade iz članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29, te pravne osobe u svakom slučaju ne mogu *in fine* biti stvarne dužnice navedenog tereta.
- 37 Razmatranja na kojima se temelji ta sudska praksa primjenjuju se na sve slučajeve kada država članica uvede iznimku za privatno reproduciranje, neovisno o tome jesu li uspostavile sustav pravične naknade koji se financira naknadom ili, kao što je to u glavnom postupku, iz općeg proračuna.

- 38 Naime, valja podsjetiti da pojam pravične naknade nije definiran upućivanjem na nacionalno pravo pa se mora smatrati da je riječ o autonomnom pojmu prava Unije i ujednačeno tumačiti na njezinu području (vidjeti u tom smislu presude od 21. listopada 2010., Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, t. 31. do 33. i 37. kao i od 12. studenoga 2015., Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, t. 35.).
- 39 U ovom slučaju, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da s obzirom na činjenicu da se konkretni prihodi ne raspoređuju – kao oni od posebne pristojbe – za određene troškove, valja smatrati da se proračunska stavka namijenjena za plaćanje pravične naknade puni svim sredstvima uplaćenim u opći državni proračun, čemu dakle pridonose svi porezni obveznici, uključujući pravne osobe.
- 40 Osim toga, iz spisa koji je dostavljen Sudu ne proizlazi da u ovom slučaju postoji bilo koja mogućnost koja dopušta pravnim osobama, koje ni u kojem slučaju nisu obuhvaćene člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29, da zatraže izuzeće od obveze doprinosa za financiranje navedene naknade ili da barem zatraže njezin povrat (vidjeti u tom pogledu presude od 11. srpnja 2013., Amazon.com International Sales i dr., C-521/11, EU:C:2013:515, t. 25. do 31. i 37. i od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 45.) na načine koje su same države članice dužne utvrditi.
- 41 U tim okolnostima, i kao što to sud koji je uputio zahtjev naglašava u sâmom tekstu svojeg pitanja, takav sustav financiranja pravične naknade iz općeg proračuna dotične države članice ne može zajamčiti da trošak te naknade *in fine* snose samo korisnici privatnih reproduciranja.
- 42 Uzimajući u obzir ta razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da se članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29 mora tumačiti na način da mu se protivi sustav pravične naknade za privatno reproduciranje, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koji se financira iz općeg državnog proračuna pa stoga nije moguće zajamčiti da trošak te pravične naknade snose korisnici privatnih reproduciranja.
- 43 Imajući u vidu odgovor na prvo pitanje, nije potrebno razmatrati drugo pitanje postavljeno Sudu.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 5. stavak 2. točku (b) Direktive 2001/29 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu mora se tumačiti na način da mu se protivi sustav pravične naknade za privatno reproduciranje, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koji se financira iz općeg državnog proračuna pa stoga nije moguće zajamčiti da trošak te pravične naknade snose korisnici privatnih reproduciranja.

Potpisi